

Entrevista a Manuel Milian Mestre

Ser fill de la contradicció

Manuel Milian Mestre (Forcall, 1943) és va criar a Morella, a redós del seu oncle. Ara és un home clau del PP a Catalunya. La seva heterodòxia, però, és una de les seves principals característiques, que qualsevol dia pot donar una sorpresa.

Amb Manuel Milian Mestre és impossible parlar de futur sense parlar del passat. Fill de Morella, la terra àrida li ha configurat un caràcter franc, vitalista on no hi ha mitges tintes. Fill de la contradicció, és apassionat i d'història apassionant. La seva trajectòria l'ha dut a ser part en moments justament contradictoris, conflictius i tensos: la crisi del *Diari de Barcelona*, el Foment del Treball i les eleccions del 80, entre molts altres.

Ha interpretat el paper de dolent de la pel·lícula, quan ho ha cregut convenient. Home clau del PP a Catalunya, porta la seva heterodòxia fins a l'extrem que et pots oblidar, si no prens cura, que parles amb un home "teòricament de dretes" com li agrada definir-se. A la frontera dels cinquanta, comença a furgar en la seva memòria. Els folis comencen a omplir-se. El seu llibre pot ser explosiu.

—*¿Senyor Milian, vostè és un personatge atípic?*

—Sí.

—*¿I ho diu sense problemes?*

—Sóc una persona conflictiva. Mai no he estat un dogmàtic. Sóc fill d'una família molt modesta, amb moltes contradiccions que m'han marcat profundament.

—*¿Com?*

—Vaig descobrir als vint-i-un anys la veritable tragèdia de la meua família. D'una banda, el meu avi, que era un obrer i no sabia ni llegir ni escriure, havia estat condemnat a mort per fatxa durant la guerra. El seu delictes era que als anys vint havia treballat en la construcció dels ferrocarrils de la Costa Brava francesa i anava enviant els diners que l'àvia va saber administrar comprant terres, cosa que va fer que quan va arribar la guerra fóssem una família benestant. Però d'altra banda, vaig descobrir que aquella veïna amb qui em van prohibir jugar als set anys perquè la meua àvia es disgustava, era la meua tia, la viuda del

germà del meu avi, secretari del Comitè del Partit Comunista, mort pels nacionals. O siga que vaig descobrir que dos germans, l'un mort i l'altra a punt de morir en l'altre bàndol, no havien estat capaços de fer res l'un per l'altre. Aquesta és la veritable tragèdia que em marcaria per sempre.

I no és l'única història, sinó que també durant la guerra es reproduïa en una altra generació de la meua família, la del meu pare i el meu oncle. El meu oncle, una de les persones que més m'ha influït i que més he admirat, va estar a punt de ser assassinat i va veure cremar tota la seua biblioteca, mentre el seu germà —o siga, el meu pare—, lluitava al front republicà a València.

—*¿Això, com el va afectar?*

—Als vint anys, quan vaig començar a furgar i vaig veure aquestes coses, em van marcar per sempre. No seré mai un home de dretes ni d'esquerres ni de centre. Seré un home pont, un home heterodox i ho sóc per raons vitals. Gran part dels meus amics estan a l'esquerra i paradoxalment jo estic situat a la dreta. Estic en una paradoxa permanent. Hi ha molta gent que no ho entendreà i jo, en canvi, sí que ho entenc perquè estic marcat genèticament.

—*¿De què se sent més satisfet com a "home pont"?*

—De la fundació del Club Àgora l'any 1973, que plantejava una sortida cap a la democràcia a partir de la reforma. Allà ens vam trobar un conjunt de persones de dretes i esquerres que volien canviar una situació sense trencar-la. Hi col·laboraven Tamames, Ricard Bofill, Ramon Espasa, Martí Jusmet, Eduard Moreno, a qui jo conec fent de venedor de camions i col·loco el *Noticiero Universal* sota la direcció d'Hernández Pardos.

—*És l'època del ¿Barcelona, dónde vas?*

—L'editorial d'aquest llibre, la vaig

fundar jo amb capital d'un alemany. Jo agafo la documentació de l'Ajuntament comptant amb la col·laboració d'alguns funcionaris. El llibre provoca una pica-baralla tremenda entre Arias Navarro i Porcioles i Ricardo de la Cierva i Fraga, que són els qui m'ajuden. Va ser una època excepcional i crec que el grup Àgora va tenir una funció poc valorada, però que els historiadors recuperaran. Es va fer una funció molt important entre el que era l'antifranquisme i el que era la gent que havia trencat amb el franquisme, com Fraga, i que volia el sistema per entrar a la via democràtica.

—*¿Això és difícil d'entendre ara?*

—A mi, la biografia de Fraga me l'encarrega Vázquez Montalbán. Aquesta anècdota emmarca la realitat de les coses. Això avui és una sorpresa, però, si vivies aquell ambient, era diferent, perquè, en aparença, era una situació contradictòria, però, en realitat, no ho era. Hi havia gent intel·ligent de l'esquerra que va entendre que l'única manera d'obrir camí cap a la democràcia era utilitzar gent del sistema, com el cas de Fraga. Per exemple, nosaltres vam fer moltes coses contra el Porciolisme. Ningú no s'enganyava. Fraga sabia qui era Tamames i, en canvi, li buscava feina en una multinacional.

—*Abans esmentava Hernández Pardos, aquest home va marcar una generació des del Noticiero Universal.*

—Hernández Pardos és el mestre que ens fa entendre el liberalisme. Ell era republicà i era enormement comprensiu. Ell va conformar una mentalitat determinada a un grup de gent dispar: Carlos Rojas, Armando Segura, Antonio Figueuelo, Pedro Penalva, el seu fill, jo mateix. Aquest nucli era desgavellat però en canvi hi havia una consciència col·lectiva. Fins i tot la primera reflexió seriosa sobre el catalanisme que es va fer en el franquisme, la va provocar ell, en-

carregant uns articles a Julián Marías que van tenir gran impacte. Va crear aquesta cultura mixta, osmàtica, híbrida, que va donar els seus fruits en aquell moment. Jo li ho dec tot. Ell em va posar en contacte amb Eduardo Tarragona, de qui vaig fer la campanya electoral.

—*Es l'època de dir al pa pa i al vi vi.*

—Sí. Em vaig estudiar el llibre de Santiago Galindo Herrero sobre els Kennedy i en vam fer una traducció. Jo me n'anava a Nou Barris i a les barraques de Montjuïc. Llavors vaig conèixer Santacreu, que tenia negocis i una gran ambició. Hernández Pardos li va dir: "agafa aquest noi", i jo li vaig fer de negre, fins que va arribar el moment en què entre en Santacreu. Llavors es va produir una conjunció total perquè les idees que jo tenia i les seves ambicions es van casar. Ell tenia una ambició molt clara. Volia ser un home públic. Per aconseguir-ho tenia tres objectius: unes magnífiques relacions socials i polítiques, premsa i banca. A través meu va fer connexions a Madrid i a Barcelona. Després va entrar molt fort al món de la premsa. Va comprar el 22% d'*El Correo Catalán* amb Jordi Pujol —és l'època en què jo el conec—, va comprar el 37% de Gráficas Espejo, l'editora de *Diez Minutos* i *El Europeo*, el *Diari de Barcelona*, i va ser el primer accionista d'*El País*, dels 100 milions fundacionals, 10 eren seus, encara que anaven a nom meu. També es va fer amb importants accions del món de la banca.

—*Però el camí de roses es va trencar.*

—Aquest home, que tenia una capacitat extraordinària per a muntar aquestes estructures, s'equivocava molt en les decisions. És un geni amb una intuïció per al negoci extraordinària, però, com és molt primari i individualista, a l'hora de crear estructura les coses li fallen.

A mi, em va posar al *Diari de Barcelona* en una circumstància difícilíssima, de gran conflicte polític, amb una redacció radicalment d'esquerres. Jo no podia controlar aquella redacció. Nosaltres teníem interès a centrar aquell diari. Els qui diuen que volíem fer un diari fraguista menteixen, nosaltres només volíem centrar-lo, però la veritat és que no el vam poder controlar mai.

—*Aleshores, salta el director, Josep Pernau.*

—Aquest canvi de director va venir condicionat pel Ministeri d'Informació i Turisme, que ens va donar 8 o 9 milions a canvi que canviéssim de director. Això, en Pernau no s'ho creu mai, per

més que li ho repeteixi. Quan es crea aquesta situació busquem un nou director. S'ofereix Tristán de la Rosa, que es compromet a ser fidel a l'empresa. Ell va traïr el pacte.

—*S'atreveix a dir la paraula "traïr".*

—Sí perquè hi ha testimonis. Jo havia avisat Santacreu que Tristán de la Rosa

CARME PUERTOLAS

“Jo no repetiria la història del *Diari de Barcelona* perquè la lliçó que en vaig traure és memorable.”

era de la "Platajunta". Però, com que Tristán va dir que no faria res sense el meu consentiment, Santacreu va tirar endavant, pensava que era bo que un home que estava a l'esquerra reconduís el diari. Però l'endemà, Tristán de la Rosa feia el contrari del que havia dit. Es va crear una situació violentíssima. L'empresa em va exigir que havia de fer una política de xoc. Va ser una situa-

CARME PUERTOLAS

“El nostre partit es funda a Catalunya i ha de buscar la integració a casa nostra. Nosaltres no podem ser mai llerrouxistes.”

ció molt violenta de la qual m'he penedit.

—*¿Ara ho considera un error?*

—Per a mi, sí.

—*¿Per a la premsa del país?*

—No ho sé, perquè, a partir d'aquest conflicte, les coses van canviar i no van sorgir més problemes d'aquest tipus. Per

exemple, una conseqüència directa d'aquest conflicte és que la redacció va demanar a Roca que introduís aquesta clàusula a la Constitució.

—*Però va ser l'enterrament d'un diari.*

—Això, no ho sé perquè si Santacreu hagués tingut capacitat financera per seguir endavant, les coses haurien estat diferents. ¡Quan vam plegar Alemany i jo, el diari tirava 23.000 exemplars! Perquè el diari funcionés se n'havien de vendre 24.000, o siga que estàvem a punt d'aconseguir-ho. Jo no repetiria mai aquella història, perquè la lliçó que vaig traure'n és memorable. Hi ha amics meus que encara estan en antipatia per aquell conflicte. Va ser molt dolorós. Em vaig quedar sense cobrar el sous d'un any i sense cap indemnització. Va ser una catarsi col·lectiva que no tornarà a produir-se mai.

—*Vostè va ser el dolent de la pel·lícula.*

—Malauradament, vaig haver de fer el paper de dolent perquè era el representant de l'empresa.

—*¿Es va vendre l'ànima?*

—No. La prova és que no vaig cobrar ni l'últim any.

—*¿Aquesta experiència, el va situar definitivament a la dreta?*

—Externament sí, perquè la gent simplifica les imatges.

—*Parlem d'un altre episodi de la seva vida, la seva relació amb el Foment del Treball.*

—Això va ser una experiència molt interessant. Quan es van plantejar les eleccions al Parlament de Catalunya, jo m'havia distanciat d'Aliança Popular perquè havia tingut discrepàncies amb Fraga. En aquelles eleccions del 80 la patronal catalana va fer un plantejament molt agressiu amb l'objectiu de frenar l'esquerra a Catalunya. Hi havia una anàlisi que deia que, a Catalunya, guanyaria una majoria de socialistes i comunistes. La burgesia catalana pensava que s'havia de fer alguna cosa per parar aquesta realitat. El Foment ens va contractar a mi i a Antoni Alemany per dibuixar una campanya d'opinió pública per demanar el vot als partits no marxistes.

—*És en aquest moment, també quan es crea Solidaritat Catalana.*

—Sí. Echevarría, Celdoni Sala, Rosell, Vidal Quadras i jo vam fundar aquest partit. Va traure al voltant dels 70.000 vots, només n'hi van faltar 2.500 per traure tres diputats. Amb la creació d'aquest partit es va fer una malifeta a AP, que no va tenir representació al Parlament de Catalunya. Vam fer un favor a

Pujol indirectament, com també la campanya d'opinió del Foment de Treball va ser un altre favor a Pujol.

—*¿Va ser un favor a contracor?*

—No, perquè el Foment no volia que guanyés l'esquerra, li era igual si guanyava la dreta o el centre-dreta. L'habilitat de Pujol va ser saber-se col·locar en el lloc idoni per a la batalla.

—*¿En l'actualitat el Foment del Treball és un ens més burocràtic que de poder real?*

—No, això és una visió desenfocada. El Foment del Treball té una virtualitat que jo no he conegut en altres institucions socials. Quan Franco estava a punt de morir-se, Alfredo Molina va començar a regenerar-lo al costat de Ferrer Salat. Junts, des del Foment, creen la CEOE. Perquè es tinga una idea clara del poder del Foment, només cal dir que el 40% del vot decisiu de la CEOE pertany al Foment del Treball.

A més, he de dir que el Foment té un *staff* molt preparat, de gran capacitat i qualitat. El que passa és que la gent s'equivoca perquè té una presència menor a la seua capacitat d'acció.

—*¿La patronal és espanyolista o l'empresariat està al costat de Pujol?*

—Pujol, que és força amic meu i que em va ajudar amb un milió de pessetes a la Fundació del Club Àgora, cosa que no agrairé prou mai, sempre ha tingut la inquietud de no poder controlar completament el Barça i el Foment.

Molinas és un personatge infravalorat, però és enormement astut. Ell juga amb Madrid com ho faria Cambó, i no hem d'oblidar que és fill del Foment. Molinas no és un home del PP. Molinas s'entén molt bé amb els socialistes. Per exemple la patronal catalana té una magnífica relació amb Maragall, i s'entén força bé amb el president Pujol. Potser des de fora pot semblar que no s'entenen. Però, que Molinas li ha fet pragmàticament molts favors a Pujol, no ho dubtes.

—*Però això va ser una carambola.*

—No. Va ser una campanya planificada. S'ha de pensar que es va mobilitzar tot l'empresariat i a cada empresari amb qui contactava se li demanava que en mobilitzàs 25 vots més. Si, per posar una xifra, diem que a Catalunya hi ha 180.000 empreses, imagina't quants vots

en podien sortir. Només cal comptar. El partit més ben muntat a Catalunya era el PSUC. Hi havia el fantasma del Front Popular, i aquest era l'enemic a combatre, no Obiols o Maragall.

—*Les seves memòries prometen ser interessants, però haurem de parlar de present. ¿El vot del PP a Catalunya és un vot espanyolista o és un vot de dretes?*

—Jo tinc una visió del PP molt autocrítica. El PP puja a Catalunya per un factor de confiança econòmica. Això ja li ho vaig dir a Pujol el dia de Sant Jordi, que ens emportaríem molts vots de l'empresariat que no accepta la política d'acompanyament que ha fet Roca als socialistes. Tot el que li vaig dir ha passat. Hi havia dues bosses de vot amagat, una correspon a la classe mitjana profes-

L'ànima d'un morellà

La conversa vessa pertot arreu. Massa vida per repassar en un tros de paper. Morella, en definitiva l'autèntica protagonista, queda esborrada del qüestionari. Manuel Milian, però, no es pot estar de mostrar l'admiració que sent pel teòricament rival polític, el socialista Ximo Puig, que vol reconvertir Morella en terra de futur. I és que Morella pot ser l'únic important per a una vida: la terra àrida que treballa l'ànima.

nal i a l'empresariat i l'altra, al vot de l'àrea suburbana, que ens ha vingut directament del PSOE, i que se sent estafat per en Felipe.

—*¿A l'hora dels pactes, què aconsellaria a Pujol?*

—Ell ho fa força bé. El president Pujol és molt intel·ligent, molt astut. El que ha de fer és buscar la governabilitat del país sense comprometre's. Ell sap que aquest govern no té consistència, perquè s'han de posar unes mesures econòmiques de tal magnitud que Felipe no serà capaç de prendre-les. Ell s'ha salvat de fer d'àrbitre, cosa que li feia pànic perquè el comprometia. Aquest impàs l'ha salvat.

—*Abans ha dit que era autocrític amb el PP. El seu partit sembla que torna a tenir problemes a Catalunya tot i haver obtingut uns resultats bons.*

—No hi ha crisi, tot és aparença.

—*¿Abans ha dit que era autocrític?*

—Jo vaig tenir una actitud determinada en un moment perquè el partit m'ho va demanar. Hi havia un estancament provocat per una certa endogàmia. Això va ser un procés i prou, això no vol dir que hi haja d'haver bàndols. Però al llarg d'aquest any i mig no hi ha hagut la integració necessària. S'ha treballat molt, s'ha creat molta xarxa de partit, però la integració no existeix. Aquest estigma ha de desaparèixer. Jo no he lluitat perquè hi haja dos grups.

Una altre tema que crec que ens hem de plantejar i sobre el qual hem de reflexionar a fons és el del catalanisme. El nostre partit es funda des de Catalunya i ha de buscar la integració a casa nostra. Nosaltres no podem ser mai lerrouxistes. Aquesta acusació, la vaig patir el 73 i el

74 i no era certa. Tarradellas ens va ajudar quan va agafar Folchi, un home del Club Àgora, per formar el seu govern. No vull tornar mai més a patir aquella etiqueta. Jo puc anar contra una idea i no contra un sentiment. La catalanitat és un sentiment al qual jo no m'oposaré mai. No atacaré mai un nacionalista. Nosaltres hem de trobar un espai d'identitat catalana per al nostre partit.

—*¿Com analitza el creixement del PP al País Valencià?*

—D'una banda correspon a una tasca seriosa i consistent que el partit ha fet. Un segon factor a tenir en compte és la mostra real de com governaria

el PP, que ha estat la gestió de Rita Barberà al capdavant de l'Ajuntament de València. Ha demostrat que és una senyora competent, decidida, que sap el que vol i que els socialistes valencians la respecten molt. I un tercer factor seria el que l'altre dia comentava a Ximo Puig —que és una persona que admire molt i que fa per Morella una feina sense precedents—, que els socialistes valencians han estat massa bons nois, i això ho han pagat car. Per tant un 80% del vot seria del nostre esforç i un 20% provocat per raons alienes.

—*¿Vol dir, senyor Milian, que el seu espai polític no és Convergència?*

—No ho sé. Jo vaig fundar aquest partit amb Fraga, i se'm pot crear un problema de consciència. Jo no atacaré el sentiment catalanista. Hem de ser catalans per sobre de tot.

Assumpció Maresma